

1. **ชื่อผลงาน/โครงการพัฒนา:** พัฒนาอาหารฝึกกลืนสำหรับผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟู โดยฝ่ายกายภาพ ร่วมกับ กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

2. **คำสำคัญ:** อาหารฝึกกลืน การฝึกกลืน

3. **สรุปผลงานโดยย่อ:** การเกิดภาวะ Aspirate Pneumonia เป็นภาวะแทรกซ้อนที่สำคัญของผู้ป่วยที่เข้ารับ การฝึกกลืน ภาวะดังกล่าวอาจทำให้ผู้ป่วยได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ ดังนั้น นอกจากการให้การพยาบาลตั้งแต่ การจัดทำที่ถูกต้อง การดูแลความสะอาดในช่องปาก การบริหารกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้องกับการกลืน และการจัด สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแล้ว ลักษณะของอาหาร คือสิ่งสำคัญสำหรับผู้ป่วยฝึกกลืนที่มาฝึกในกองเวชศาสตร์ ฟื้นฟู หากมีการดูแลร่วมกันในทุกส่วน อย่างเชื่อมโยง เป็นระบบ จะส่งผลให้การรักษาพยาบาลมีประสิทธิภาพ ผู้ป่วยปลอดภัยไม่เกิดอันตรายจากภาวะ Aspirate Pneumonia ลดระยะเวลาการนอนโรงพยาบาล ผู้ป่วยมี ความพึงพอใจในบริการเพิ่มขึ้น

4. **หน่วยงานเจ้าของผลงาน:** ฝ่ายกายภาพและกองเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

5. **ชื่อ-นามสกุลของสมาชิกทีม:**

1. พ.อ. ชนศักดิ์ หทัยอารีย์รักษ์	ประธานกรรมการ กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู
2. พ.ท.หญิง นัคมณ ผาสุข	กรรมการ กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู
3. พ.ต. เฉลิมพล จตุรภัทร	กรรมการ กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู
4. พ.ต.หญิง เพ็ญญา สมสุขจิระวัฒน์	เลขาธิการ กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู
5. พ.ต.หญิง วรวรรณ สิทธิเวช	กรรมการ ฝ่ายกายภาพ
6. ส.ท.เดชคุณ พิทักษ์ถิรคุณ	กรรมการ ฝ่ายกายภาพ
7. ส.ท.หญิง สุชานารถ สุขสุภี	กรรมการ ฝ่ายกายภาพ
8. น.ส. ณิชาภัทร วาริรักษ์	กรรมการ ฝ่ายกายภาพ

6. **ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ**

การกลืนเป็นการทำงานที่ซับซ้อนของร่างกาย อาศัยการทำงานของกล้ามเนื้อหลายมัด หากมีความ ผิดปกติของระบบประสาท หรือกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้องกับการกลืนทำให้เกิดภาวะกลืนลำบาก ซึ่งหากไม่ได้รับ การดูแลที่ถูกต้องอาจก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนต่างๆ เช่น ภาวะขาดน้ำและอาหาร ปอดอักเสบติดเชื้อ ซึ่งภาวะ ปอดอักเสบติดเชื้อเป็นอุบัติการณ์ที่เกิด ในหอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟู 0.59 ครั้ง/1,000 วันนอน ในปี 2563 ที่ ผ่านมา ส่งผลให้ผู้ป่วยเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น นอนโรงพยาบาลนานขึ้น และสุดท้ายคือไม่พึงพอใจในบริการ พยาบาล ซึ่งอุบัติการณ์ดังกล่าวไม่ควรเกิดกับผู้ป่วยทุกราย ดังนั้น ทางกองเวชศาสตร์ฟื้นฟู และฝ่ายกายภาพ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เห็นความสำคัญเรื่องดังกล่าว ในการแก้ปัญหาภาวะ Aspirate Pneumonia ให้ ครอบคลุมและถาวรควรแก้ไขอย่างเป็นระบบ และการทำงานร่วมกันเป็นทีม จึงเกิดโครงการพัฒนาอาหารฝึก กลืนขึ้น เพื่อมุ่งหวังลดอุบัติการณ์ภาวะ Aspirate Pneumonia และผู้ป่วยพึงพอใจในบริการ

7. เป้าหมาย/วัตถุประสงค์:

1. อัตราการเกิดภาวะ Aspirate Pneumonia เป็นร้อยละ 0 ในหอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟู
2. ความพึงพอใจในบริการมากกว่าร้อยละ 85 ในหอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟู
3. ได้โปรแกรมอาหารฝึกกลืน 4 ระดับ สำหรับผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟูที่ฝึกกลืน
4. ได้รูปแบบอาหารสำหรับตรวจการกลืน

8. กิจกรรมการพัฒนา

ระยะแรก

1. รวบรวมข้อมูลย้อนหลัง วิเคราะห์อุบัติการณ์ที่เกิด หาปัญหาและสาเหตุ
2. ทบทวนความรู้ การดูแลผู้ป่วยฝึกกลืน
3. ประชุม ระดมสมอง หาแนวทางจากทีม
4. ดำเนินโครงการ
5. เก็บรวบรวมและเคราะห์ข้อมูล
6. ปรับปรุงแนวทางจากปัญหาและข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 2

1. ได้โปรแกรมอาหารฝึกกลืน 4 ระดับ และทดลองใช้
2. รูปแบบอาหารตรวจการกลืน และทดลองใช้

9. ตัวชี้วัดความสำเร็จและผลลัพธ์

1. อัตราการเกิด Aspirate pneumonia ในหอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟูลดลงหลังดำเนินโครงการ
2. ผู้ป่วยและญาติมีความพึงพอใจในบริการเพิ่มขึ้นหลังดำเนินโครงการ

งบประมาณ - 500 บาท

ระยะเวลาดำเนินการ : ระยะแรก เดือน กุมภาพันธ์ 2563 – มกราคม 2564, ระยะที่ 2 กุมภาพันธ์ 2564 - ปัจจุบัน

10. สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการและนวัตกรรม:

1. อัตราการเกิด Aspirate pneumonia ในหอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟู คิดเป็น 0
2. บุคลากรในหอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟูปฏิบัติตามแนวทางได้ถูกต้อง ร้อยละ 70
3. ความพึงพอใจในบริการผู้ป่วยและญาติ คิดเป็นร้อยละ 100

11. บทเรียนที่ได้รับ

การสื่อสารระหว่างทีมการดูแลผู้ป่วยฝึกกลืนเป็นสิ่งสำคัญให้เกิดประสิทธิภาพ และประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้ป่วย

12. การติดต่อกับทีมงาน: พ.ต.หญิง เพ็ญญา สมสุขจิระวัฒน์ หัวหน้าหอผู้ป่วยเวชศาสตร์ฟื้นฟู ชั้น 5

Email: Pennapap.s33@yahoo.com,

